

International Journal of Social Sciences

ISSN:2587-2591

DOI Number:<http://dx.doi.org/10.30830/tobider.sayi.26.13>

Volume 10/2

2026 p. 250-274

YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİ DERS KİTAPLARINDA KÜLTÜR ETKİLEŞİMİ: YEDİ İKLİM TÜRKÇE ÖĞRETİM SETİ ÖRNEĞİ (B1 – B2 – C1 SEVİYELERİ)¹

CULTURAL INTERACTION IN TEACHING TURKISH AS A FOREIGN LANGUAGE COURSEBOOKS: THE EXAMPLE OF THE YEDİ İKLİM TURKISH TEACHING SET (B1 – B2 – C1 LEVELS)

Nevin AKKAYA*

Buse GÜLLÜ**

ÖZ

Dil kültürün doğal unsurlarından biridir. Bu sebeple dil öğretimi sırasında hedef dile ait kültürün tanıtılması ve kültürler arasında etkileşimin sağlanması dil öğretim sürecinin doğal sonuçlarından biri hâline gelmektedir. Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi ülkemizde ve dünyanın farklı yerlerinde yürütülen çeşitli faaliyetler ile devam etmektedir. Devam eden bu faaliyetlerde pek çok materyaller kullanılmaktadır. Ders kitapları da faydalanan ana kaynaklar arasındadır. Bu çalışma, yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan ders kitaplarında yer alan yazınsal metinlerin kültür etkileşimi bağlamında incelenmesini hedeflemiştir. Bu hedef doğrultusunda Yediiklim Türkçe Öğretim Seti B1, B2 ve C1 düzeyi ders kitapları araştırmanın kaynak araçlarını oluşturmuştur. Araştırmada tarama modelinden faydalanılmış, verilerin analizi için doküman analizi tekniği kullanılmıştır. Verilerin analizi için yazarlar tarafından hazırlanan kültürel öğeler tablosundan faydalanılmıştır. Tabloda kültürel öğeler 9 ana başlık altında incelenmektedir: Dil, coğrafya, inanç, sanat, tarih, gelenekler, medya spor, günlük yaşam. Bu ana başlıkların altında toplam 53 kod oluşturulmuş, ders kitabı incelemeleri bu kodlara göre yapılmıştır. Bu inceleme sonucunda 3 dil düzeyine ait

¹ Bu çalışma Buse GÜLLÜ tarafından yazılmakta olan “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Ders Araç Gereçlerinde Yazınsal Metinlerin Kullanımı” adlı doktora tez çalışmasından üretilmiştir.

* Prof. Dr. Dokuz Eylül Üniversitesi, Buca Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı, E-mail: nevin.akkaya@deu.edu.tr, ORCID: 0000-0001-7222-4562, İzmir, Türkiye.

** Bilim Uzmanı, Dokuz Eylül Üniversitesi, Buca Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı, E-mail: gullubuse3532@gmail.com, ORCID: 0000-0001-9613-8896, İzmir, Türkiye.

ders kitabında toplam 296 bulguya ulaşılmıştır. Tespit edilen bulgular çeşitli sınıflandırmalara göre tablolar hâlinde okuyucuya sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi, Kültür, Etkileşim, Ders Kitabı, Kültürel Unsurlar*

ABSTRACT

Language is one of the natural elements of culture. For this reason, introducing the culture associated with the target language and fostering cultural interaction have become natural outcomes of the language teaching process. The teaching of Turkish as a foreign language continues through various activities conducted in our country and in different parts of the world. A wide range of materials is utilized in these ongoing activities. Textbooks are also among the primary resources utilized. This study aims to examine the literary texts included in textbooks used for teaching Turkish as a foreign language within the context of cultural interaction. In line with this objective, the Yediiklim Turkish Teaching Set textbooks at the B1, B2, and C1 levels served as the research materials. The study employed a survey model, and the document analysis technique was used for data analysis. The cultural elements table prepared by the authors was utilized for data analysis. In the table, cultural elements are examined under 9 main headings: Language, geography, beliefs, art, history, traditions, media, sports, and daily life. A total of 53 codes were created under these main headings, and the textbook analyses were conducted according to these codes. As a result of this analysis, a total of 296 findings were identified across the three language-level textbooks. The identified findings are presented to the reader in tabular form according to various classifications.

Keywords: *Turkish as a Foreign Language Instruction, Culture, Interaction, Textbook, Cultural Elements*

Giriş

Dil, anlaşmayı sağlayan ve canlılığını koruyan doğal bir araç olarak tanımlanmıştır (Ergin, 1972). Her dilin kendine ait kuralları bulunmaktadır. Dönem içerisinde diller gelişmekte, değişmekte, kendine ait yeni kurallar ve kullanımlar kazanmaktadır. Bu süreçte dil farklı diller ile de etkileşime girmektedir. Artan teknolojik gelişmeler, ülkeler arası etkileşimin ve iletişimin artışı dilde meydana gelen bu değişiklikleri desteklemektedir. Dilin tanımı yapılırken kültüre de atıf yapılmaktadır. Kültür kavramının bir milletin sahip olduğu maddi ve manevi bütün unsurları ifade ettiği düşünüldüğünde dil de bu unsurların temelinde sayılabilmektedir. Kültür kavramını tek bir tanım ile ifade etmek mümkün olmamaktadır. Kavram geniş kapsamlıdır ve canlılığını sürekli olarak korumaktadır. Kültür, bir milleti oluşturan maddi ve manevî unsurlar bütünüdür. Dil kültürün doğal unsurlarından biridir ve dil öğretimini gerçekleştirmek için hedef dile ait kültürü de tanımak ve öğrenmek zorunlu hâle gelmektedir. Günümüz dünyasında dünya üzerinde farklı kültürler tarafından öğrenilen dillerden biri de Türkçedir. Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi sürecinin tarihte Orhon (Göktürk) Yazıtları ile başladığı ifade edilmektedir (Durmuş, 2023). Tarihsel sürecin devamında Kâşgarlı Mahmud tarafından kaleme alınan, günümüzde tek nüshası İstanbul Fatih Millet

Kütüphanesi'nde olan Divânu Lugatî't-Türk adlı eserden bahsedilmektedir. Divânu Lugatî't-Türk, araştırmacıların yabancı dil olarak Türkçe öğretimi tarihinde yer aldığı ortak olarak savunulan eserlerden biri olmuştur (Durmuş, 2013; Şen, 2021; Güzel ve Barın, 2023). Kıpçak ve Çağatay Türkçesi sahalarında da yabancılara Türkçe ve Türk kültürü öğretebilmek amacıyla farklı eserler kaleme alınmıştır. Osmanlı döneminde 1869 yılında Maarif-i Umûmiye Nizâmnamesi ile yabancı okulların müfredatına Türkçe dersinin eklenmesi ve 1896 yılından itibaren bütün gayrimüslim okullarında Türkçe dersinin zorunlu olarak okutulmaya başlanması (Şen, 2021), yabancı dil olarak Türkçe öğretimi tarihinde önemli adımlar olmuştur. Cumhuriyet'in ilanından 1950 yılına kadar yabancı dil olarak Türkçe öğretimi geri planda kalmış, ardından üniversiteler bu konu üzerine kendi içlerinde çalışmalara başlamış; 1980 yılından itibaren ülkemizdeki ve dünya üzerindeki yabancılara Türkçe öğretmek devlet politikası hâline gelmiştir. 1984 yılında Ankara Üniversitesi bünyesinde kurulan Türkçe Öğretim Merkezi (TÖMER), bu alanda milat sayılabilecek adımlardan biri olmuştur (Başar, 2023). 2007 yılında kurulup 2009 yılında eğitim faaliyetlerine başlamış olan Yunus Emre Enstitüsü ile dünya üzerindeki yabancı dil olarak Türkçe öğretim faaliyetleri tam anlamıyla devlet politikası hâline gelmiştir. Yunus Emre Enstitüsü 2026 yılı itibarıyla yapay zekâ temelli Türkçe öğretim platformunu da yayın hayatına kavuşturmayı hedeflediğini duyurmuştur (TRT Haber, 2025). Ülkemizde ve dünya üzerinde çeşitli dil öğretim merkezleri kurulmuştur. 2023 yılı itibarıyla üniversitelere bağlı faaliyet gösteren dil öğretim merkezi sayısı 79'u aşmıştır (YÖK, 2023).

Dil ve kültür birbirini tamamlayan kavramlardır. Milletler, dilleri aracılığı ile kültürlerine ait maddi ve manevi unsurlarını nesilden nesile aktarabilmektedirler. Günümüzde siyasi, ekonomik ve kültürel bağların artması, teknolojinin ülkeler arasındaki sınırları azaltması dünya üzerindeki milletleri birbirine yaklaştırmıştır. Günümüzde dünya üzerinde iki farklı noktada yaşayan bireylerin birbiriyle iletişim kurabilmeleri oldukça kolaydır. Bu iletişim kurma sürecinde ortak kullanılan dili kültürden ayırt ederek öğretmek ve öğrenmek mümkün olmamaktadır. Keesing kültür kavramını tanımlarken kavramı dile benzeterek ve ikisinin de birbiriyle ilişkili bir düzene sahip olduklarını ifade ederek tanımlamıştır (Cüceloğlu, 2001). Kracht (2011) da dili, toplumsal yaşamın vazgeçilmez bir parçası olan iletişimi gerçekleştirmek için gerekli olan işaret sistemi olarak tanımlamıştır.

Dil ve kültürün bu ilişkisi göz önünde bulundurularak bu çalışma tamamlanmıştır. Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde farklı materyallerden faydalanılmaktadır. Bu materyallerden biri de ders kitapları olarak karşımıza çıkmaktadır. Farklı dil seviyelerine göre hazırlanmış pek çok yayınevine ait ders kitabı bulunmaktadır. Bunlardan biri de Yunus Emre Enstitüsü tarafından basılan Yediiklim Türkçe Öğretim Seti'dir. Bu çalışmada adı geçen öğretim setinin B1 (Barın ve ark., 2015a), B2 (Barın ve ark., 2015b) ve C1 (Barın ve ark., 2015c) düzeyi ders kitapları incelenmiştir. Kültür etkileşimi göz önünde bulundurularak Türk kültürüne ve yabancı diğer kültürlerle ait öğeler tespit edilmeye çalışılmıştır.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırma, yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan ders kitaplarında yer alan yazınsal metinleri taşıdıkları kültürel öğeler açısından incelemeyi amaçlamaktadır. Böylece ders kitapları üzerinden gerçekleştirilebilecek kültür etkileşimi üzerinde durmak hedeflenmiştir. Bu amaç doğrultusunda belirlenen ders kitapları, yazarlar tarafından hazırlanan kültürel öğeler tablosuna göre incelenerek değerlendirilmiştir. Buna göre çalışmanın problem cümlesini, “Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B1, B2 ve C1 düzeyi ders kitaplarında yer alan kültürel öğelerin durumu nasıldır?” ifadesi oluşturmaktadır. Bu problem cümlesine göre belirlenen alt problem cümleleri ise şöyledir:

1. Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B1, B2 ve C1 düzeyi ders kitaplarında yer alan dil unsuruyla ilgili bulgular ve yorumlar nasıldır?
2. Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B1, B2 ve C1 düzeyi ders kitaplarında yer alan coğrafya unsuruyla ilgili bulgular ve yorumlar nasıldır?
3. Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B1, B2 ve C1 düzeyi ders kitaplarında yer alan inanç unsuruyla ilgili bulgular ve yorumlar nasıldır?
4. Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B1, B2 ve C1 düzeyi ders kitaplarında yer alan sanat unsuruyla ilgili bulgular ve yorumlar nasıldır?
5. Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B1, B2 ve C1 düzeyi ders kitaplarında yer alan tarih unsuruyla ilgili bulgular ve yorumlar nasıldır?
6. Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B1, B2 ve C1 düzeyi ders kitaplarında yer alan gelenekler unsuruyla ilgili bulgular ve yorumlar nasıldır?
7. Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B1, B2 ve C1 düzeyi ders kitaplarında yer alan medya unsuruyla ilgili bulgular ve yorumlar nasıldır?
8. Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B1, B2 ve C1 düzeyi ders kitaplarında yer alan spor unsuruyla ilgili bulgular ve yorumlar nasıldır?
9. Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B1, B2 ve C1 düzeyi ders kitaplarında yer alan günlük yaşam unsuruyla ilgili bulgular ve yorumlar nasıldır?

Yöntem

Bu çalışmada tarama modeli kullanılmıştır. Veri toplama aracı olarak nitel araştırma tekniklerinden biri olan doküman analizinden faydalanılmıştır. “Doküman analizi, araştırma verilerinin birincil kaynağı olarak çeşitli dokümanların toplanması, gözden geçirilmesi, sorgulanması ve analizi olarak tanımlanabilen bilimsel bir araştırma yöntemidir” (Sak, R., Şahin Sak, İ. T., Öneren Şendil, Ç., ve Nas, E., 2021, s. 228). Yani doküman incelemesi, araştırılacak durum veya durumlarla ilgili bilgileri içeren yazılı materyalin analizini içermektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2006).

Araştırmanın evrenini yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan ders kitapları oluşturmaktadır. Bu araştırmanın kaynak araçları ise yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan Yedi İklim Türkçe öğretim setinde yer alan B1, B2 ve C1 düzeyi ders kitaplarıdır. Araştırmada yazınsal metinlerde yer alan kültür öğeleri incelenmiştir. A1 ve A2 düzeyi ders kitaplarında yer alan metinlerin daha çok iletişim kurma odaklı

kullanılabilirlik metinler olduğu varsayıldığından çalışma B1, B2 ve C1 düzeyi ders kitapları ile sınırlandırılmıştır. Bahsedilen ders kitaplarına ait yayın bilgileri aşağıdaki gibidir:

Tablo 1: *Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B1, B2 ve C1 düzeyi ders kitapları yayın bilgileri*

Nu.	Kitabın Adı	Düzeyi	Sayfa Sayısı	Basım Yılı
1	Yedi İklim Türkçe (Yunus Emre Enstitüsü)	B1	192	2015
2	Yedi İklim Türkçe (Yunus Emre Enstitüsü)	B2	210	2015
3	Yedi İklim Türkçe (Yunus Emre Enstitüsü)	C1	204	2015

Verilerin analizinde, yazarlar tarafından hazırlanmış olan kültürel öğeler tablosundan faydalanılmıştır. Bahsedilen tablo aşağıdaki gibidir:

Tablo 2: *Kültürel öğeler tablosu*

Üst Tema	Alt Tema	Kod
Dil	Yerel Söyleyişler	a1
	Deyim ve Atasözleri	a2
	Günlük İletişim İfadeleri	a3
	Argo	a4
	Özdeyişler	a5
	Diğer	a6
Coğrafya	Doğal ve Yapay Mekânlar	b1
	Şehirler	b2
	Bölgeler	b3
	Diğer	b4
İnanç	Din	c1
	Dinî Ritüeller	c2
	Batıl İnançlar	c3

	Diğer	c4
Sanat	Edebî Eserler	d1
	Müzik	d2
	El Sanatları	d3
	Dans	d4
	Sinema	d5
	Sanatçı	d6
	Mitoloji	d7
	Resim	d8
	Tiyatro	d9
	Heykel	d10
	Diğer	d11
Tarih	Siyasî Tarih	e1
	Tarihte Günlük Yaşam	e2
	Tarihî Kişilikler	e3
	Diğer	e4
Gelenekler	Doğum ve Cenaze Gelenekleri	f1
	Düğün Gelenekleri	f2
	Ritüeller	f3
	Misafirperverlik	f4
	Diğer	f5
Medya	Diziler	g1
	Haber Programları	g2
	Sosyal Medya Metinleri	g3
	İnternet Haberleri	g4

	TV Programları	g5
	Diğer	g6
Spor	Geleneksel Oyunlar	h1
	Spor Dalları	h2
	Sporcular	h3
	Spor Müsabakaları	h4
	Diğer	h5
Günlük Yaşam	Kıyafet	i1
	Yiyecek - İçecek	i2
	Eğitim	i3
	Kişiler Arası İlişkiler	i4
	Ünlü Kişiler	i5
	Ekonomi	i6
	Mimarî	i7
	Diğer	i8

Ders kitapları üst temalara göre incelenmiş, alt temalara ait kodlara göre sınıflandırılmıştır. Elde edilen sonuçlar tablolarla ifade edilmiş; tablolarda gerekli frekans sayılarına ve yüzdelere yer verilmiştir.

Bulgular

Bu bölümde hazırlanan kültür unsurları tablosunda yer alan kodlara göre belirlenen ders kitapları incelenmiş; her bir unsurda yer alan bulgular örnekleriyle beraber yer almış, ardından frekanslarına göre tablo hâline getirilmiştir. Bir sonraki adımda ise kitapta üst temalara ait toplam bulgu sayı frekansı ve kitaplara ait bulgulara dair toplam frekans sayıları tablo hâlinde yer almıştır.

1. Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B1, B2 ve C1 düzeyi ders kitaplarında yer alan dil unsuruyla ilgili bulgular ve yorumlar nasıldır?

Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B1 düzeyi ders kitabında (Barın ve ark., 2015a) ‘sabahı zor et-’ (a2), ‘gözlerini alama-’ (a2), ‘bir yastıkta koca-’ (a2) deyimlerine yer verilmiştir.

B2 düzeyi ders kitabında (Barın ve ark., 2015b) ‘püf noktası’ (a2) deyiminin hikâyesine ve ‘ölçüyü kaçır-’ (a2), ‘çat kapı gel-’ deyimlerine, ‘Nasipten öteye köy yoktur.’ (a2), ‘Ev alma komşu al.’ (a2), ‘Komşu komşunun külüne muhtaçtır.’ (a2), ‘Komşuda pişer, bize de düşer.’ (a2), ‘Hayır söyle komşuna, hayır çıksın karşına.’ (a2), ‘Komşu hakkı Tanrı hakkıdır.’ (a2), ‘Misafir on rızıkla gelir, birini yer dokuzunu bırakır.’ (a2), ‘Misafirin geldiği eve bereket gelir.’ (a2), ‘Misafir umduğunu değil, bulduğunu yer.’ (a2) atasözlerine yer verilmiştir. Aynı kitapta ‘Tanrı misafiri’ (a1) ifadesi yer almıştır. Son olarak B2 düzeyi ders kitabında (Barın ve ark., 2015b) günlük iletişim ifadelerinden ‘Hayırlı uğurlu olsun’ (a3), ‘Aşk olsun.’ (a3), ‘Güle güle oturun.’ (a3), ‘Hoş geldiniz.’ (a3), ‘Ziyade olsun.’ (a3), ‘Ellerine sağlık.’ (a3) örnekleri yer almıştır. B2 düzeyi ders kitabında (Barın ve ark., 2015b) yer alan özdeyişler ise şu şekildedir: ‘İstanbul dünya ülkesinin başkenti olmalıdır.’ (N. Bonapart), (a5); ‘Dünyaya son kez İstanbul’dan bakmalısınız.’ (Lamartine), (a5); ‘İstanbul, dünya şehirlerinin kraliçesi olmalıdır.’ (L. Dorina) (a5); ‘İstanbul, insanlar var oldukça yaşamalıdır.’ (P. Gyllius) (a5); ‘Önce İstanbul benim gölümü fethetti.’ (F. S. Mehmed), (a5).

C1 düzeyi ders kitabında (Barın ve ark., 2015c) bol miktarda atasözü ve deyim yer verildiği tespit edilmiştir. Kitapta yer alan edebî metinlerdeki deyim kullanımları şöyledir: ‘can kulağıyla dinle-’ (a2), ‘üç nal ile bir ata kal-’ (a2), ‘üçe beşe bakma-’ (a2), ‘üç aşağı beş yukarı’ (a2), ‘yedi bela’ (a2), ‘dokuz ay karnında taşı-’ (a2), ‘dokuz doğur-’ (a2), ‘kırk dereden su getir-’ (a2), ‘kırk evin kedisi’ (a2), ‘kırk kapının ipini çek-’ (a2), ‘kırk parasız’ (a2), ‘kırk tarakta bezi ol-’ (a2), ‘kırk yılda bir’ (a2), ‘kırk yılın başı’ (a2), ‘kırk bir kere maşallah’ (a2) ve ‘kırk bir buçuk kere maşallah’ (a2) deyimlerine yer verilmiştir. C1 düzeyi ders kitabında (Barın ve ark., 2015c) yer alan atasözleri ise şu şekildedir: ‘Er oyunu üçe kadar.’ (a2), ‘Balık ile misafir üç gün sonra kokmaya başlar.’ (a2), ‘Dokuz at bir kazığa bağlanmaz.’ (a2), ‘Dokuz ölç bir biç.’ (a2), ‘Güzellik ondur, dokuzu dondur.’ (a2), ‘Doğru söyleyeni dokuz köyden kovarlar.’ (a2), ‘Dil yarası yaraların en derinidir.’ (a2), ‘Şeytan görsün yüzünü.’ (a2), ‘Tatlı dil yılanı deliğinden çıkarır.’ (a2). Aynı kitapta Sultan Mahmut’a ait ‘Vermeyince Mabut neylesin Mahmut?’ (a5) vecizesi ve bu vecizenin hikâyesi yer almıştır.

Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B1, B2 ve C1 düzeylerinde yer alan dil unsuruna yönelik bulgulara ait kodlar ve frekans sayıları aşağıdaki gibidir:

Tablo 3: *Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B1, B2 ve C1 düzeylerinde yer alan dil unsuruna yönelik bulgular*

Dil Düzeyi	Kod	Frekans
B1	(a2) Deyim ve Atasözleri	3
B2	(a1) Yerel Söyleyişler	1
	(a2) Deyim ve Atasözleri	11

	(a3) Günlük İletişim İfadeleri	6
	(a5) Özdeyişler	5
C1	(a2) Deyim ve Atasözleri	25
	(a5) Özdeyişler	1

Adı geçen kitaplarda yer alan bulgulardan ve hazırlanan tablodan yola çıkıldığında B1, B2 ve C1 düzeyi ders kitaplarında dil unsuruna ait bulgular en fazla 39 bulgu ile deyim ve atasözleri kodunda, ardından 6 bulgu ile özdeyişlerde ve yine 6 bulgu ile günlük iletişim ifadelerinde ve son olarak 1 bulgu ile yerel söyleyişler kodunda bulgular yer aldığı görülmektedir. En fazla dil unsuruna C1 (Barın ve ark., 2015c) düzeyinde (26 bulgu), en az dil unsuruna ise B1 (Barın ve ark., 2015a) düzeyinde (3 bulgu) tespit edilmiştir. B2 düzeyinde ise (Barın ve ark., 2015b) dil unsuruna yönelik toplam 23 bulgu yer aldığı gözlemlenmiştir.

2. Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B1, B2 ve C1 düzeyi ders kitaplarında yer alan coğrafya unsuruyla ilgili bulgular ve yorumlar nasıldır?

Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B1 (Barın ve ark., 2015a) düzeyi ders kitabında coğrafya unsuruna yönelik, İstanbul'da yer alan Sultanahmet Cami (b1), Ayasofya Cami (b1), Topkapı Sarayı (b1), Kapalı Çarşı (b1), Dolmabahçe Sarayı (b1), Eyüp Sultan Cami (b1) ve Küçükse Kasrı (b1) doğal ve yapay mekânlar kodu ile yer almıştır. Kitapta yer alan bir metinde 'Sincan, Ankara'nın en köklü ilçelerinden biridir.' (b2) diyerek Ankara'da her yıl bahar aylarında kutlanan Lale Haftası'ndan bahsedilmiştir. Aynı metnin devamında İzmir'in Bayındır ilçesinden (b2) ve her yıl ilçede düzenlenen Uluslararası Bayındır Çiçek Festivali'nden bahsedilmiştir.

Öğretim setinin B2 düzeyi ders kitabında (Barın ve ark., 2015b) ise yine doğal ve yapay mekânlara yer verilmiştir. 'Ayasofya'nın tarihi havasında kaybolmak...' ifadesi ile Ayasofya Cami'ne (b1) işaret edilmiştir. Kitabın devamında ise Mimar Sinan'ın çıraklık, kalfalık ve ustalık eserlerinden bahsedilerek Şehzadebaşı Cami (b1), Süleymaniye Cami (b1) ve Selimiye Cami (b1) yapılarına yer verilmiştir. Yine aynı kitapta İstanbul (b2) 'bir imparatorluk şehri' olarak tanımlanmıştır.

C1 düzeyi ders kitabında (Barın ve ark., 2015c) ise coğrafya unsuruna ait doğal – yapay mekânlara ve şehirlere yer verilmiştir. Kitapta 15 Temmuz Şehitler Köprüsü'nden (b1) ve Fatih Sultan Mehmet Köprüsü'nden (b1) bahsedilmiştir. Hatay – Antakya şehrinden (b2) ve halkının cana yakınlığından, Ankara'da ter alan Vilhelm Thomsen Caddesi'nden (b2) bahsedilmiştir. Aynı kitapta İstanbul'un (b2) yedi tepe üzerine kurulduğundan bahsedilmiştir; Anadolu'da yer alan 'Kırkağaç, Kırklareli, Kırkpınar, Kırktepe, Kırkkuyu ve Kırkayak' (b2) adlı il ve ilçeler aynı cümle içerisinde yer almıştır.

Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B1, B2 ve C1 düzeylerinde yer alan coğrafya unsuruna yönelik bulgulara ait kodlar ve frekans sayıları aşağıdaki gibidir:

Tablo 4: *Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B1, B2 ve C1 düzeylerinde yer alan coğrafya unsuruna yönelik bulgular*

Dil Düzeyi	Kod	Frekans
B1	(b1) Doğal ve Yapay Mekânlar	7
	(b2) Şehirler	2
B2	(b1) Doğal ve Yapay Mekânlar	4
	(b2) Şehirler	1
C1	(b1) Doğal ve Yapay Mekânlar	2
	(b2) Şehirler	4

Bulgular ve hazırlanan tablo göz önüne alındığında Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B1, B2 ve C1 düzeylerinde yer alan coğrafya unsurlarında 13 bulgu ile doğal ve yapay mekânlar, 7 bulgu ile şehirler yer almıştır. En fazla bulguya 9 bulgu ile B1 (Barın ve ark., 2015a) düzeyi ders kitabında, ardından 6 bulgu ile C1 (Barın ve ark., 2015c) düzeyi ders kitabında ve son olarak 5 bulgu ile B2 (Barın ve ark., 2015b) düzeyi ders kitabında rastlanmıştır.

3. Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B1, B2 ve C1 düzeyi ders kitaplarında yer alan inanç unsuruyla ilgili bulgular ve yorumlar nasıldır?

Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B1 (Barın ve ark., 2015a) düzeyi ders kitabında inanç unsuru ile ilgili yer alan bulgular şu şekildedir: ‘Hızır günü olarak adlandırılan Hıdırellez günü, Hızır isimli iyiliksever bir kişi ile İlyas Peygamber’in yeryüzünde buluştukları gündür.’ (c2), ‘Hıdırellez gecesi yiyecek kaplarının ve para keselerinin ağızları açık bırakılır.’ (c2), ‘...gül ağacının altına istediklerinin resmini koyarlarsa Hızır’ın kendilerine yardım edeceğine inanırlar.’ (c2), ‘...dileklerini kırmızı kurdeleye bağlayıp gül ağacına asarlar.’ (c2), ‘Bazı kimseler de ateş yakıp dilek dilerler.’ (c2). Yine aynı kitapta batıl inançlara yönelik şu örnek bulunmaktadır: ‘...Örneğin rüyada kar görmek iki şekilde yorumlanır.’ (c3)

B2 düzeyi ders kitabında (Barın ve ark., 2015b) ise dinî ritüellerden örnekler yer almıştır. ‘Ad koyacak kişi, abdest aldıktan sonra gelip çocuğu kucağına alır, kibleye yönelir; çocuğun sağ kulağına alçak sesle ezan okunur, sol kulağına kamet getirilir.’ (c2) örneğinde İslamiyet’te yer alan yenidoğana isim koyma ritüelinden bahsedilmiştir.

‘Eyüp’te güzel sesli bir müezzinin sesine kulak vermek gerekir.’ (c2) örneği ile de İslamiyet’te ezan okuma geleneğine yer verilmiştir.

C1 düzeyi ders kitabında (Barın ve ark., 2015c) yer alan din unsuruna ait örnekler şunlardır: ‘İslam dininde bir sayısı Allah’ı ifade eder. Allah birdir ve tektir.’ (c1), ‘İslam inancında önemli bir yer tutan “beş” sayısı, çoğu kaynaklarda beş vakit namaz olarak gösterilir.’ (c1), ‘Ayrıca beş demekle Ehl-i Beyt kastedilir. Ehl-i Beyt Hz. Muhammed, Hz. Ali, Hz. Fatıma, Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin’dir.’ (c1), ‘Kur’an-ı Kerim’de ise kırk sayısı dört yerde geçmektedir.’ (c1), ‘Hz. Muhammed’e 40 yaşında peygamberlik verilmesi, ona ilk bağlananların 40 kişi olması, kişinin malının kırkta birini zekât olarak vermesinden dolayı kırk sayısı daha da önemli bir yere sahip olmuştur.’ (c1). Dinî ritüellerle ilgili verilen örnekler ise şöyledir: ‘Bektaşilikte tasavvuftan gelen şeriat, tarikat, marifet, hakikat kavramları “Dört Kapı” ifadesiyle anlatılır.’ (c2), ‘On iki sayısı on iki din büyüğünün adı için “On İki İmam” deyiimi olarak kullanılmaktadır.’ (c2), ‘Alevi ve Bektaşilerde Hz. Ali’nin başkanlık ettiği kırk kişinin meclisine “Kırklar Meclisi” denmektedir.’ (c2). Metinde son olarak Türk kültüründeki kırk sayısından bahsedilmiştir: ‘Alevi ve Bektaşilerde Hz. Ali’nin başkanlık ettiği kırk kişinin meclisine “Kırklar Meclisi” denmektedir.’ (c2). C1 düzeyi ders kitabında (Barın ve ark., 2015c) batıl inançlara pek çok örnek verildiği tespit edilmiştir: ‘Türklere göre insan, evrenin üç önemli varlığından biri olarak kabul edilir.’ (c3), ‘“Yedi” sayısı, Anadolu’da ve bütün Türk boylarında kutsal sayılmaktadır.’ (c3), ‘13 numaralı koltuk yolculara uğursuzluk getireceği için uçaklarımızda 12-14-15 sıra numaraları bulunuyor. Çünkü kimse bu koltuklarda oturmak istemiyor.’ (c3), ‘Japon Havayollarına ait tüm uçaklarda 4 ve 9 numaralı koltukların bulunmamasına rağmen Japonlar 13 rakamının uğursuzluğuna inanmıyorlar. Çünkü Japon inancına göre dört rakamı ölümü çağrıştırırken, 9 rakamı işkenceyi çağrıştırmaktadır.’ (c3), ‘...İslam dünyasında da genel inanın aksine 13 rakamına ayrı bir değer veriliyor. Müslümanlar için önem taşıyan bazı tarihlere ait rakamların toplamının 13 çıkması bunun nedeni olarak gösteriliyor.’ (c3) Sayfa 151’de batıl inançlardan bahsedilen metinde ise Türklere ait batıl inanç örnekleri şu şekilde sıralanmıştır: ‘Sağ avuç kaşınırsa para gelir, sol avuç kaşınırsa elden para çıkar.’ (c3), ‘Akşam tırnak kesilmez.’ (c3), ‘Akşam sakız çiğnenmez, akşam çiğnenen sakız ölü etidir.’ (c3), ‘Yıldız kaydığında bir insan ölür.’ (c3), ‘Gece aya doğru tükürmek uğursuzluk getirir.’ (c3), ‘Kırlı kadın evden fazla uzaklaşmaz.’ (c3), ‘Kırlı çocuk yalnız bırakılacağı zaman başucuna bıçak, soğan, sarımsak konur.’ (c3), ‘Akşam kapının önü süpürülmez.’ (c3), ‘Geceleri cinler, peri kızları gölde yıkanır.’ (c3), ‘Akşam soğan yenen yere melekler gelmez.’ (c3), ‘Bıçakla ekmek kesilmez, evin bereketi kaçar.’ (c3), ‘Bir kişinin üzerinde dikiş dikilirse o kişinin kısmeti bağlanır.’ (c3), ‘Duvar dibinde uyumak iyi değildir, insan çarpılır.’ (c3), ‘Dolu ilk yağdığında birkaç tane yemek sağlığa iyi gelir.’ (c3), ‘Şimşek çaktığında yere bıçak saplanır.’ (c3), ‘İncir ağacının altında uyuyanları şeytan alır götürür.’ (c3), ‘Hamile kadın aş ererken neye bakarsa doğacak çocuk ona benzer.’ (c3), ‘Bir evin başında baykuş öterse, o evde biri ölür ya da bir yıkım olur.’ (c3), ‘Gece aynaya bakanın ömrü kısa olur.’ (c3), ‘Elleri diz üzerinde kavuşturmak, parmakları birbirine geçirip el bağlamak iyi değildir, insanın kısmeti kapanır.’ (c3), ‘Baş

sağlığına gelen kişilerin ayakkabıları ters çevrilmez.’ (c3), ‘Kapı eşliğinde oturulmaz, insan fakir olur.’ (c3). Ayrıca aynı kitapta inanç unsuruna ait ‘Diğer’ alt kategorisinde değerlendirebileceğimiz dinî bir kişilik olan Lokman Hekim’e (c4) de yer verildiği görülmektedir.

Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B1, B2 ve C1 düzeylerinde yer alan inanç unsuruna yönelik bulgulara ait kodlar ve frekans sayıları aşağıdaki gibidir:

Tablo 5: *Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B1, B2 ve C1 düzeylerinde yer alan inanç unsuruna yönelik bulgular*

Dil Düzeyi	Kod	Frekans
B1	(c2) Dinî Ritüeller	5
	(c3) Batıl İnançlar	1
B2	(c2) Dinî Ritüeller	2
C1	(c1) Din	5
	(c2) Dinî Ritüeller	4
	(c3) Batıl İnançlar	27
	(c4) Diğer	1

Veriler incelendiğinde inanç unsuruna yönelik en fazla bulgunun C1 düzeyi ders kitabında (Barın ve ark., 2015c) yer aldığı görülmüştür. C1 (Barın ve ark., 2015c) düzeyi ders kitabında toplam 37 bulgu, B1 (Barın ve ark., 2015a) düzeyi ders kitabında toplam 6, B2 düzeyi ders kitabında (Barın ve ark., 2015b) ise toplam 2 bulguya rastlanmıştır. İnanç unsurunda en yüksek frekanslı kod 28 bulgu ile batıl inançlar olmuştur.

4. Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B1, B2 ve C1 düzeyi ders kitaplarında yer alan sanat unsuruyla ilgili bulgular ve yorumlar nasıldır?

Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B1 (Barın ve ark., 2015a) düzeyi ders kitabında sanat unsuruyla ilgili edebî sanatlar, el sanatları dans sinema ve sanatçı kodlarına yer verildiği tespit edilmiştir. Edebî eserlere örnek olarak, Şinasi tarafından kaleme alınan ‘Şair Evlenmesi’ (d1), Âşık Veysel Şatıroğlu tarafından yazılan ‘Değişler’ (d1), ‘Sazımdan Sesler’ (d1), ‘Dostlar Beni Hatırlasın’ (d1), ‘Bütün Şiirler’ (d1), Ayşe Kulin tarafından kaleme alınan ‘Hayat Dürbününde Kırk Sene’ (d1), ‘Güneşe Dön Yüzünü’ (d1), ‘Foto Sabah Resimleri’ (d1) ve ‘Tahir ile Zühre’ (d1) halk hikâyesine yer verilmiştir. Kitapta el sanatlarından ‘İslam hat sanatı’ (d3), ‘Japon hat sanatı’ (d3), ‘Arap hat sanatı’ (d3), ‘Batı hat sanatı’ (d3) ve ‘çömlekçilik’ (d3) sanatlarına yer verilmiştir. Dans olarak Yeni

Zelanda'ya özgü 'Haka Dansı'ndan (d4) bahsedilmiştir. B1 düzeyi ders kitabında (Barın ve ark., 2015a) Türk sinemasına ait örneklerle de yer verilmiştir: 'Babam ve Oğlum' (d5), 'Neşeli Günler' (d5), 'Hababam Sınıfı' (d5), 'Gülen Gözler' (d5), 'Bizim Aile' (d5), 'Aile Şerefi' (d5). Yine kitapta yer alan sanatçılar şöyledir: 'Neşet Ertaş' (d6), 'Muharrem Ertaş' (d6), 'Şinasi' (d6), Türk ressam 'Eşref Armağan' (d6), 'Âşık Veysel Şatıroğlu' (d6), 'Ayşe Kulin' (d6), 'Adile Naşit' (d6), 'Münir Özkul' (d6). B2 düzeyi ders kitabı (Barın ve ark., 2015b) incelendiğinde edebî eserlerden 'Dede Korkut Hikâyeleri'ne (d1), William Faulkner'e ait 'Döşegimde Ölürken' (d1) adlı esere, Joseph Heller'e ait 'Madde 22' (d1) adlı esere ve Ayn Rond tarafından yazılan 'Hayatın Kaynağı' (d1) adlı esere yer verildiği tespit edilmiştir. El sanatlarından 'oya sanatı' (d3) anlatılmıştır. Kitapta yer alan sanatçılar ise şöyledir: 'Mevlâna Celaleddin-i Rumi' (d6), 'Sultan Veled' (d6), 'Mimar Sinan' (d6), 'Picasso' (d6), 'Honore de Balzac' (d6), 'William Faulkner' (d6), 'Thomas Mann' (d6), 'Joseph Heller' (d6), 'Cemil Meriç' (d6).

C1 düzeyi ders kitabında (Barın ve ark., 2015c) Evliya Çelebi'ye ait 'Seyahatname' (d1), Abdurrahim Karakoç'a ait 'Mihriban' (d1), Uluğ Bey'e ait 'Zîc-i Ulûğî' (d1), 'Orhon Yazıtları' (d1), 'Divan-ı Lügati't-Türk' (d1) 'Nasreddin Hoca Fıkraları' (d1) hakkında bilgiler verilmiştir. Aynı zamanda yine aynı kitapta Türk masallarında geçen 'üç gün üç gece' (d1), 'gökten üç elma düştü' (d1), 'padişahın üç oğlu' (d1), 'üç zaman sonra' (d1) ve 'kırk gün kırk gece düğün yapılması' (d1) ifadelerine yer verilmiştir. C1 düzeyi ders kitabında (Barın ve ark., 2015c) yer alan sanatçılar ise şöyledir: Evliya Çelebi (d6), Mehmet Akif Ersoy (d6), Neyzen Tevfik (d6), Abdurrahim Karakoç (d6), Yunus Emre (d6), Mevlânâ Celaleddin-i Rûmî (d6), Hacı Bektaş-ı Velî (d6), Ahî Evrân-ı Velî (d6), Kaşgarlı Mahmud (d6). Kitapta el sanatlarına yönelik ise hat sanatı hakkında şu ifadeye yer verilmiştir: 'Bunun dışında elde beş parmak vardır. Hattatlar Allah yazısını genellikle el şeklinde yazarlar.' (d3). Kitapta mitolojik öğeler de tespit edilmiştir: 'Tanrıları onurlandırmak amacıyla düzenlenen festivaller, Eski Yunan'da yaşamın önemli bir parçasıydı. Bunlardan biri de Olimpia'da Zeus'un onuruna düzenlenen festivaldir' (d7), 'Altay Yaratılış Destanı'na göre Tanrı yerden "dokuz dallı" bir ağaç bitirerek her dalın altında bir insan yaratmıştır' (d7). Kitapta eski Yunan tanrılarından 'Zeus' (d7) ve 'Nike' (d7) da yer almıştır. Sanat düzeyinde 'Diğer' kategorisinde sayabileceğimiz 'ebced hesabı' (d11), Türk edebiyatında yer alan 'kıyafetnameler' (d11) ve Boşnak halk edebiyatı anonim türlerinden olan 'sevdalinkalar' (d11) da C1 düzeyi ders kitabında (Barın ve ark., 2015c) yer alan kavramlar olmuştur.

Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B1, B2 ve C1 düzeylerinde yer alan sanat unsuruna yönelik bulgulara ait kodlar ve frekans sayıları aşağıdaki gibidir:

Tablo 6: *Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B1, B2 ve C1 düzeylerinde yer alan sanat unsuruna yönelik bulgular*

Dil Düzeyi	Kod	Frekans

B1	(d1) Edebî Eserler	9
	(d3) El Sanatları	5
	(d4) Dans	1
	(d5) Sinema	6
	(d6) Sanatçı	8
B2	(d1) Edebî Eserler	4
	(d3) El Sanatları	1
	(d6) Sanatçı	9
C1	(d1) Edebî Eserler	11
	(d3) El Sanatları	1
	(d6) Sanatçı	9
	(d7) Mitoloji	4
	(d11) Diğer	3

5. Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B1, B2 ve C1 düzeyi ders kitaplarında yer alan tarih unsuruyla ilgili bulgular ve yorumlar nasıldır?

Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B1 düzeyi ders kitabında (Barın ve ark., 2015a) tarih unsuruyla ilgili siyasî tarih, tarihte günlük yaşam ve tarihî kişilikler kodlarına yer verilmiştir. Türkiye siyasî tarihi ile ilgili kitapta yer alan bilgiler şöyledir: ‘1980 yılında askerî darbe olmuştur’ (e1) ve ‘...Osmanlı Devleti, 1. Dünya Savaşı sonunda mağlup oldu. 30 Ekim 1918’de “Mondros Mütarekesi” adı verilen şartları ağır bir anlaşma imzalamak zorunda kaldı’ (e1). Tarihte günlük yaşama dair ‘...Eski Türk devletlerinde tellallar vardı’ (e2) ifadesi, Agâh Efendi ve Şinasi tarafından çıkarılan ilk Türk özel gazetesi olan ‘Tercüman-ı Ahvâl’ den (e2) bahsedilmiştir. Kitapta tarihî kişilik olarak Abraham Lincoln (e3) ve Mustafa Kemal Atatürk (e3) yer almıştır.

B2 düzeyi ders kitabında (Barın ve ark., 2015b) ise tarih unsuruna yönelik inceleme yapıldığında kitapta tarihî kişiliklerin yer aldığı görülmektedir: Erasmus (e3), Leonardo da Vinci (e3), Şems-i Tebrizi (e3), Hezarfen Ahmet Çelebi (e3).

C1 düzeyi ders kitabında (Barın ve ark., 2015c) da tıpkı B1 (Barın ve ark., 2015a) düzeyinde olduğu gibi siyasî tarihten, tarihte günlük yaşamdan ve tarihî kişiliklerden örnekler verilmiştir. Kitapta Osmanlı tarihinden Yeniçeri Ocağı’nın kaldırılması (e1) ve tarihte ilk yazılı antlaşma olarak kabul edilen Kadeş Antlaşması’ndan (e1) örnek

verilmiştir. Ayrıca yer verilen şu ifade de tarih unsuruna bir örnek olarak gösterilebilir: ‘...Bilinen en eski Boğaz geçişi MÖ 511 yılında gerçekleştirildi. İskit seferine çıkan Pers Kralı Darius’un 700 bin kişilik ordusu, gemilerin yan yana getirilmesiyle oluşturulan yüzer köprü vasıtasıyla Trakya’ya geçti’ (e1). C1 düzeyi ders kitabında (Barın ve ark., 2015c) tarihte günlük hayat örneklerine sıkça rastlanmıştır: ‘...Olimpiyat oyunları, Eski Yunan döneminde Elis kenti yakınlarındaki Olimpia Vadisi’nde düzenlenen bir festivalle başlamıştı’ (e2), ‘...oyunlara yalnızca Yunanca konuşabilen özgür erkekler katılabiliyordu. O dönemde Yunanistan’da birçok köle bulunuyordu. Kadınların olimpiyatlara katılmasıysa yasaktı’ (e2), ‘...Ondan daha önceleri insanlar, kendi aralarında haberleşmek için söz ve hareket dışında, kırılmış dal parçaları, çakıl taşı kümeleri, kolye biçiminde dizilmiş deniz kabukları, ip düğümler gibi belirli bir şifreli dili oluşturan maddi simgeler kullanırlardı’ (e2), ‘Eski Mısırlılar, ..., “hiyeroglif” adı verilen resim yazısında kalmışlardır’ (e2). Kitapta ayrıca Göktürk alfabesine yer verilmiş (e2) ve Bağdat şehri için ‘geçmiş dönemlerin önemli kültür merkezlerinden biri’ (e2) ifadesi kullanılmıştır. Yine tarihteki sosyal hayata yönelik şu alıntılara yer verilebilir: ‘Hititler ve Persler, kilden tuğlalar üzerine sivri uçlu, çiviye benzer bir çubukla yazı yazarlardı...’ (e2), ‘Çin hiyerogliflerinin en eskisi, MÖ 1766 yılına aittir.’ (e2), ‘Rusya’da Orta Çağ’ın başlarında büyük harflerle yazılmaya başlanan Kiril alfabesi...’ (e2), ‘Osmanlı Devleti’nin devamı olan Türkiye Cumhuriyeti’nde, 1928 yılından itibaren yerini Latin harflerine dayanan Türk alfabesine bırakmıştır.’ (e2). C1 düzeyi ders kitabında (Barın ve ark., 2015c) yer alan tarihî kişilikler ise şöyle sıralanabilir: Yavuz Sultan Selim (e3), Sokrat (e3), Fatih Sultan Mehmet (e3), Ali Kuşçu (e3), Uluğ Bey (e3), Hulusi Behçet (e3), Cahit Arf (e3).

Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B1, B2 ve C1 düzeylerinde yer alan tarih unsuruna yönelik bulgulara ait kodlar ve frekans sayıları aşağıdaki gibidir:

Tablo 7: *Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B1, B2 ve C1 düzeylerinde yer alan tarih unsuruna yönelik bulgular*

Dil Düzeyi	Kod	Frekans
B1	(e1) Siyasî Tarih	2
	(e2) Tarihte Günlük Yaşam	2
	(e3) Tarihî Kişilikler	2
B2	(e3) Tarihî Kişilikler	4
C1	(e1) Siyasî Tarih	3
	(e2) Tarihte Günlük Yaşam	10
	(e3) Tarihî Kişilikler	7

6. Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B1, B2 ve C1 düzeyi ders kitaplarında yer alan gelenekler unsuruyla ilgili bulgular ve yorumlar nasıldır?

Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B1 düzeyi ders kitabında (Barın ve ark., 2015a) gelenek unsuruyla ilgili şu düğün geleneklerine yer verilmiştir: ‘...Türkiyede düğünler genellikle Cuma gününden başlar ve üç gün sürer.’ (f2), ‘...İlk gün, damadın evine bayrak asılır.’ (f2), ‘...İkinci günün akşamı gelin evinde kına gecesi yapılır.’ (f2), ‘...Üçüncü gün, düğün günüdür.’ (f2), ‘...Gelinin erkek kardeşi gelinin beline kırmızı bir kuşak bağlar...’ (f2), ‘...Damat gelini evden çıkarır, gelinle birlikte erkek evine giderler. Buna gelin alma denir.’ (f2), ‘...Damat gelinin duvağını açar ve geline yüz görümlüğü takar.’ (f2). Ayrıca kitapta yine bir Türk düğün adeti olan ‘küstem yastığından’ (f2) da bahsedilmiştir. B1 düzeyi ders kitabında (Barın ve ark., 2015a) gelenek hâline gelmiş bazı ritüeller de anlatılmıştır. Kitapta her yıl bahar aylarında Ankara’da düzenlenen ‘Lale Haftası’ (f3), yine her yıl İzmir’de düzenlenen ‘Uluslararası Bayındır Çiçek Festivali’nden (f3), Hindistan’da her yıl mart ayında düzenlenen ‘Holi Festivali’nden (f3), Türkiyede her yıl baharın gelişini ifade eden ‘Nevruz Bayramı’ndan (f3) ve ‘Venedik Karnavalı’ndan (f3) bahsedilmiştir.

B2 düzeyi ders kitabında (Barın ve ark., 2015b) gelenekler unsuru misafirperverlik konusu ile yer almıştır. Dünyanın farklı yerlerindeki misafirperverlik gelenekleri şu şekilde örneklendirilmiştir: ‘Misafirlik, Türk toplumunda çok önemlidir. Bu yüzden Türkiye’de misafir çok değerlidir.’ (f4), ‘...İngiltere’de “çat kapı” gelen birine misafirperverliğin işareti olarak bir fincan çay sunulur.’ (f4), ‘...Orta Asya’da eve gelen konuklar çay, tatlı, kuruyemiş ve yemekle ağırlanır.’ (f4). Yine kitapta yer alan bir metinde Anadolu misafirperverlik göstergelerinden olan ‘köy odaları’ndan (f4) bahsedilmiştir.

C1 düzeyi ders kitabında (Barın ve ark., 2015c) ise doğum geleneklerinden örnekler yer almıştır: ‘Kırk çıkması, anne ve bebek için önemli bir olay olarak kabul edilmektedir’ (f1), ‘Yine doğumdan ya da ölümden sonra “kırk mevlidi” uygulaması yapılır, beklenen kırk günün geçmesine “kırk uçurma” denir. Ölümden sonra ölünün kırkının çıkması beklenir ve sonunda kırk aşı verilir’ (f1). Türk misafirperverliğine örnek olarak Türkçeye zaman içerisinde kazandırılmış olan şu ifadeye yer verilmiştir: ‘...kahvenin de “kırk yıl hatırı vardır’ (f4).

Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B1, B2 ve C1 düzeylerinde yer alan gelenekler unsuruna yönelik bulgulara ait kodlar ve frekans sayıları aşağıdaki gibidir:

Tablo 8: *Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B1, B2 ve C1 düzeylerinde yer alan gelenekler unsuruna yönelik bulgular*

Dil Düzeyi	Kod	Frekans
B1	(f2) Düğün Gelenekleri	8

	(f3) Ritüeller	5
B2	(f4) Misafirperverlik	4
C1	(f1) Doğum ve Cenaze Gelenekleri	2 1
	(f4) Misafirperverlik	

7. Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B1, B2 ve C1 düzeyi ders kitaplarında yer alan medya unsuruyla ilgili bulgular ve yorumlar nasıldır?

Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B1 düzeyi ders kitabında (Barın ve ark., 2015a) medya unsuruna yönelik olarak haber programlarına dair bulgulara yer verildiği görülmüştür: ‘...Ana haber bültenleri, akşam 18.00 ile 20.00 saatleri arasında yayınlanır.’ (g2), ‘...Son dakika haberleri, aniden gelişen ve dikkat çeken bilgileri içerir. (g2), ‘...Spor haberleri, farklı spor dalları hakkındaki haberleri içerir. (g2), ‘...Magazin haberleri; sinema, tiyatro, kültür ve sanat dünyasının ünlü isimleriyle ilgili haberleri içerir.’ (g2), ‘...Hava durumu haberlerinde ise ülke ve dünya genelindeki günlük veya haftalık hava şartları anlatılır.’ (g2). Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B2 (Barın ve ark., 2015b) ve C1 (Barın ve ark., 2015c) düzeylerinde ise medya unsuruna yönelik bulguya rastlanmamıştır.

Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B1, B2 ve C1 düzeylerinde yer alan medya unsuruna yönelik bulgulara ait kodlar ve frekans sayıları aşağıdaki gibidir:

Tablo 9: *Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B1, B2 ve C1 düzeylerinde yer alan medya unsuruna yönelik bulgular*

Dil Düzeyi	Kod	Frekans
B1	(g2) Haber Programları	5
B2	-	-
C1	-	-

8. Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B1, B2 ve C1 düzeyi ders kitaplarında yer alan spor unsuruyla ilgili bulgular ve yorumlar nasıldır?

Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B1 (Barın ve ark., 2015a) ve B2 (Barın ve ark., 2015b) düzeyi ders kitaplarında yazınsal metinler incelendiğinde spor unsuruna yönelik bulgulara rastlanmadığı tespit edilmiştir. C1 (Barın ve ark., 2015c) düzeyi ders kitabında ise geleneksel oyunlara, spor dallarına, sporculara ve spor müsabakalarına yer verilmiştir. Geleneksel Türk oyunlarından ‘matrak’ (h1) kitapta adı geçen oyunlardan biridir. Kitapta

şu spor dallarına yer verilmiştir: at arabası yarışları (h2), at yarışları (h2), boks (h2), güreş (h2), koşu (h2), ‘güreşle boks karışımı bir spor dalı olan pankrasyon (h2) ve pantatlon (h2), disk atma (h2), cirit atma (h2), yüksek atlama (h2). Sporcu olarak kitapta Elvan Abeylegesse’nin (h3) hayatına yer verilmiştir. Spor müsabakaları hakkında Uluslararası Avrasya Maratonu’ndan bahsedilmiş; maratonun dünyanın kıtalararası tek yarışma olma özelliğinden (h4) bahsedilmiştir. ‘Olimpiyat ateşi’ (h4) de yine kitapta yer bulan spor müsabakaları hakkında bir ifadedir.

Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B1, B2 ve C1 düzeylerinde yer alan spor unsuruna yönelik bulgulara ait kodlar ve frekans sayıları aşağıdaki gibidir:

Tablo 10: *Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B1, B2 ve C1 düzeylerinde yer alan spor unsuruna yönelik bulgular*

Dil Düzeyi	Kod	Frekans
B1	-	-
B2	-	-
C1	(h1) Geleneksel Oyunlar	1
	(h2) Spor Dalları	10
	(h3) Sporcular	1
	(h4) Spor Müsabakaları	2

9. Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B1, B2 ve C1 düzeyi ders kitaplarında yer alan günlük yaşam unsuruyla ilgili bulgular ve yorumlar nasıldır?

Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B1 düzeyi ders kitabında (Barın ve ark., 2015a) günlük yaşam hakkında yiyecek-içecek, eğitim ve kişiler arası ilişkiler üzerine bulgular tespit edilmiştir. Yiyecek-içecek koduna yönelik Türk kültüründen şu alıntı örnek olarak gösterilebilir: ‘Bütün o sarmaları, dolmaları, kat kat börekleri, tek tek mantıları, biri, “Off, çok güzel olmuş!” desin diye yaparız’ (i2). Eğitim üzerine ders kitabında Türkiye’de yer alan şu üniversitelerin adı geçmektedir: Hacettepe Üniversitesi (i3), Gazi Üniversitesi (i3), Ankara Üniversitesi (i3), İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi (i3), Atatürk Üniversitesi Tıp Fakültesi (i3), Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi (i3), Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi (i3). B1 düzeyi ders kitabında (Barın ve ark., 2015a) kişiler arası ilişkiler üzerine örnek verilebilecek alıntılar ise şöyledir: ‘...Eskiden günlerce mektup beklerken şimdi bir telefon veya e-posta ile kısa zamanda en uzaktaki yakınlarımıza bile ulaşabiliyoruz’ (i4), ‘Çankırı’da “Yâren” geleneğini yakından tanıma fırsatı buldular ve bir Yâren Gecesine konuk oldular. Türkçe tekerlemeler, şiirler ve Türk müziği eşliğinde geleneksel Türk sofrasında yemek yediler’ (i4).

B2 düzeyi ders kitabında (Barın ve ark., 2015b) günlük yaşam unsurlarına yönelik farklı kodlara ait bulgular tespit edilmiştir. En fazla bulguya yiyecek-içecek kodunda rastlanmıştır. Yiyecek-içecek kodunda ‘meyan şerbeti’ (12), ‘çay’ (12), ‘badem ezmesi’ (12), ‘su muhallebisi’ (12), ‘Türk kahvesi’ (12), ‘Kanlıca yoğurdu’ (12), ‘tavukgöğsü tatlısı’ (12), ‘balık’ (12), ‘helva’ (12), ‘baklava’ (12) adlı kültürel yiyecekler yer almıştır. Kitapta kıyafet kültürüne ait Anadolu başörtülerinden olan tülbentten (yazma, yemeni) (11) yer almıştır. Eğitim koduna yönelik dünya üzerinde ve Türkiye’de öğrenci değişimini temel alan Erasmus (13), Leonardo (13) ve Mevlâna (13) programları anlatılmıştır. Kişiler arası ilişkiler hakkında ise kitapta şu alıntılar mevcuttur: ‘...Komşular birbirlerine evini, malını, canını emanet edebilirlerdi.’ (14), ‘...Ortada bir yanlışlık varsa mahallenin büyükleri hatası olanı uyarır ve ona öğüt verirdi.’ (14), ‘Tabii ki ev sahibinin misafire verdiği değer, misafirin ev sahibine karşı anlayışlı olmasını da gerektirir.’ (14). Yine bir Anadolu geleneği olan ‘imece’ de (14) ders kitabında anlatılmıştır. Kitapta Türk iş insanı Hüsnü Özyeğin’den (15) de bahsedilmiştir. Ekonomi alanında geçmişten günümüze ulaşan mesleklerden olan celeplik (16), zerzevatçılık (16) ve nalburculuk (16) anlatılmıştır.

C1 düzeyi ders kitabında (Barın ve ark., 2015c) da yine günlük yaşamdan farklı örnekler yer almıştır. Yiyecek – içecek kodunda Van Gölü Havzası’nda yetişen inci kefalinden (12) bahsedilmiştir. Eğitim kodu üzerine kitaptan verilebilecek örnek ise şudur: ‘Osmanlı Devleti’nden kalan en köklü eğitim kurumu Darü’l-Fünun’un eğitim sistemi ve yapısı değiştirilerek 1933’te İstanbul Üniversitesi adını aldı’ (13). Kişiler arası ilişkiler üzerine kitapta iki örnek yer almıştır: ‘Antakya halkı yüzlerce yıldır kardeşçe yaşama tecrübesine dayanarak, tüm dünya halklarını kalıcı bir dünya barışı için tüm farklılıklarına rağmen karşılıklı saygıya ve hoşgörüye davet ediyor.’ (14), ‘Çek etnomüzikolog Ludvig Kuba, Mostar şehrinde Ramazan geceleri ailelerin bir evde toplandığını, erkeklerin bu toplantılarda sevdalinka okuyup tambur çaldıklarını, kızların ise tepsi çevirerek sevdalinka söylediklerini ifade eder.’ (14). Ekonomi hakkında C1 düzeyi ders kitabında (Barın ve ark., 2015c) tarihî İpek Yolu’ndan (16) bahsedilmiştir. Mimarî anlamda günümüz İstanbul ulaşımında kullanılan Marmaray’dan (17) bahsedilmiştir. Türk bilim insanlarının anlatıldığı bir metinde güncel bir bilgi olarak ‘...Ayrıca Ay yüzeyindeki bir krater “Uluğ Bey” adını taşımaktadır.’ (18) ifadesi yer almıştır..

Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B1, B2 ve C1 düzeylerinde yer alan günlük hayat unsuruna yönelik bulgulara ait kodlar ve frekans sayıları aşağıdaki gibidir:

Tablo 11: *Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B1, B2 ve C1 düzeylerinde yer alan günlük hayat unsuruna yönelik bulgular*

Dil Düzeyi	Kod	Frekans
B1	(12) Yiyecek - İçecek	1
	(13) Eğitim	7

	(14) Kişiler Arası İlişkiler	2
B2	(11) Kıyafet	1
	(12) Yiyecek - İçecek	10
	(13) Eğitim	3
	(14) Kişiler Arası İlişkiler	4
	(15) Ünlü Kişiler	1
	(16) Ekonomi	3
C1	(12) Yiyecek - İçecek	1
	(13) Eğitim	1
	(14) Kişiler Arası İlişkiler	2
	(16) Ekonomi	1
	(17) Mimarî	1
	(18) Diğer	1

İncelenen Yedi İklim Türkçe öğretim setinde yer alan B1, B2, C1 düzeyi ders kitaplarında yer alan kültürel unsurların toplam sayıları, kültürel unsurların ders kitaplarına göre dağılımları aşağıdaki tablolarda yer almaktadır:

Yedi İklim B1 (Barın ve ark., 2015a) düzeyinde toplam 81 bulgu elde edilmiştir. Kitapta üst temalara ait toplam bulgu sayı frekansı aşağıdaki gibidir:

Tablo 11: *Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B1 düzeyi ders kitabında yer alan bulgu sayıları*

Üst Tema	Frekan s	Yüzde
Dil	3	%3,7
Coğrafya	9	%11,11
İnanç	6	%7,40
Sanat	29	%35,8

Tarih	6	%7,40
Gelenekler	13	%16,04
Medya	5	%6,17
Spor	-	-
Günlük Yaşam	10	%12,34

Yedi İklim B2 düzeyinde (Barın ve ark., 2015b) toplam 74 bulgu elde edilmiştir. Kitapta üst temalara ait toplam bulgu sayı frekansı aşağıdaki gibidir:

Tablo 12: *Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B2 düzeyi ders kitabında yer alan bulgu sayıları*

Üst Tema	Frekans	Yüzde
Dil	23	%31,08
Coğrafya	5	%6,75
İnanç	2	%2,7
Sanat	14	%18,91
Tarih	4	%5,4
Gelenekler	4	%5,4
Medya	-	-
Spor	-	-
Günlük Yaşam	22	%29,72

Yedi İklim C1 düzeyinde (Barın ve ark., 2015c) toplam 141 bulgu elde edilmiştir. Kitapta üst temalara ait toplam bulgu sayı frekansı aşağıdaki gibidir:

Tablo 13: *Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti C1 düzeyi ders kitabında yer alan bulgu sayıları*

Üst Tema	Frekans	Yüzde
Dil	26	%18,43

Coğrafya	6	%4,25
İnanç	37	%26,24
Sanat	28	%19,85
Tarih	20	%14,18
Gelenekler	3	%2,12
Medya	-	-
Spor	14	%9,92
Günlük Yaşam	7	%4,96

Sonuç ve Öneriler

Bu araştırmada yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan ders kitaplarında yer alan kültürel öğeler incelenmiştir. İlk olarak incelenecek ders kitapları belirlenmiş; belirlenen ders kitapları yazarlar tarafından hazırlanan kültürel öğeler tablosuna göre incelenmiştir. Dil ve kültür birbirini tamamlayan kavramlardır. Bir milletin dili, o milletin çağlar boyunca yaşadığı tarihin adeta özeti gibi olduğu ifade edilmektedir (Kaplan, 2021). Sosyal ilişkilerdeki pek çok katman dil aracılığı ile yürütülür ve güçlendirilir (Fischer, 2017). Dil öğretimi kültür öğretimi bir sarmal gibi ilerlemektedir. Birey öğrendiği dil ile o dile ait kültürü de edinmekte ve iletişim esnasında öğrendiği bu kültürel faktörleri alıcıya iletmektedir. Bu çerçevede Yunus Emre Enstitüsü tarafından yayınlanan Yediiklim Türkçe Öğretim Seti B1, B2 ve C1 düzeyi ders kitapları incelenmiştir. İlk olarak ders kitaplarındaki yazınsal metinler belirlenmiştir. Kültürel öğeler 9 üst tema altında sınıflandırılmıştır: Dil, coğrafya, inanç, sanat, tarih, gelenekler, medya spor, günlük yaşam. Üst temalar ise kendi içinde toplam 53 alt temaya ayrılmış ve her bir alt tema bir kod ile isimlendirilmiştir. İnceleme üst temalara göre yapılmıştır. Araştırmanın ana problem cümlesini “Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B1, B2 ve C1 düzeyi ders kitaplarında yer alan kültürel öğelerin durumu nasıldır?” ifadesi oluşturmuştur.

Dil unsuruna yönelik 52 bulguya rastlanmıştır. Bir kültür ögesi olarak dil, 23 bulgu ile en çok B2 düzeyi ders kitabında (Barın ve ark., 2015b) yer almıştır. B2 düzeyi ders kitabında (Barın ve ark., 2015b) dil unsuruna yönelik yerel söyleyişlere, deyim ve atasözlerine, günlük iletişim ifadelerine ve özdeyişlere yer verildiği tespit edilmiştir. C1 düzeyi ders kitabında (Barın ve ark., 2015c) ise toplam 26 dil unsuruna yer verildiği görülmüştür. Bu 26 örnek, deyim ve atasözleri ile özdeyişlerden meydana gelmektedir. B1 düzeyi ders kitabında (Barın ve ark., 2015a) ise 3 adet deyim ve atasözü yer almıştır. Sonuç olarak kültür öğelerinden biri olan dil unsuruna incelenen ders kitapları arasında en yoğun B2 düzeyi ders kitabında (Barın ve ark., 2015b) yer verildiği söylenebilir.

Hazırlanan tablo doğrultusunda denilebilir ki, dilin günlük kullanımında yer alan argo ifadeler Türkçe öğretim kitaplarında yer almamıştır.

Coğrafya unsuruna yönelik toplam 20 bulgu elde edilmiştir. Bulguların 9'u B1 düzeyinde (Barın ve ark., 2015a), 6'sı C1 düzeyinde (Barın ve ark., 2015c) ve 5'i B2 düzeyinde (Barın ve ark., 2015b) tespit edilmiştir. Her 3 dil düzeyinde de coğrafya unsuru olarak doğal ve yapay mekânlar ile şehirler yer almıştır.

İnanç unsuruna yönelik toplam 45 bulguya rastlanmıştır. Bu bulguların 37'si C1 düzeyi (Barın ve ark., 2015c) ders kitabında, 6'sı B1 düzeyinde (Barın ve ark., 2015a) ve 2'si B2 düzeyinde (Barın ve ark., 2015b) yer almıştır. C1 düzeyinde (Barın ve ark., 2015c) yer alan bulgular din, dinî ritüeller, batıl inançlar ve bunlar dışında kalan “diğer” koduna aittir. C1 düzeyi ders kitabında (Barın ve ark., 2015c) din unsuru olarak en çok batıl inançlardan bahsedilmiştir. B1 düzeyi ders kitabında (Barın ve ark., 2015a) dinî ritüeller ve batıl inançlardan, yine B2 düzeyinde (Barın ve ark., 2015b) de batıl inançlardan bahsedilmiştir. Sonuç olarak din kültürüne ait örneklerle en çok yeren dil düzeyinin C1 olduğu söylenebilir.

Ders kitaplarında sanat unsuruna yönelik toplam 71 bulguya rastlanmıştır. B1 düzeyinde (Barın ve ark., 2015a) 29 bulgu, C1 düzeyi ders kitabında (Barın ve ark., 2015c) 28 bulgu ve B2 düzeyi ders kitabında (Barın ve ark., 2015b) 14 bulgu tespit edilmiştir. B1 düzeyi ders kitabında (Barın ve ark., 2015a) edebî eserler, el sanatları, dans, sinema ve sanatçı kodlarına ait örnekler yer almıştır. C1 düzeyi ders kitabında (Barın ve ark., 2015c) edebî eserler, el sanatları, sanatçı, mitoloji ve bunlar dışında kalan “diğer” kategorisine ait bulgular tespit edilmiştir. B2 düzeyinde (Barın ve ark., 2015b) ise yine edebî sanatlar, el sanatları ve sanatçı koduna ait örnekler görülmüştür.

Tarih unsuruna yönelik toplam 30 bulgu tespit edilmiştir. Bulguların 20'si C1 düzeyinde (Barın ve ark., 2015c), 6'sı B1 düzeyinde (Barın ve ark., 2015a) ve 4'ü B2 düzeyinde (Barın ve ark., 2015b) rastlanmıştır. C1 düzeyinde (Barın ve ark., 2015c) siyasî tarihten, tarihte günlük yaşamdan ve tarihî kişiliklerden örnekler bulunmaktadır. Daha çok tarihte günlük yaşama ait bulgular yer almıştır. B1 düzeyi ders kitabında (Barın ve ark., 2015a) da C1 düzeyi ile aynı kodlara ait örnekler yer almıştır. B2 düzeyi ders kitabında (Barın ve ark., 2015b) ise tarihî kişiliklerden bahsedilmiştir. C1 düzeyi ders kitabının (Barın ve ark., 2015c) tarih unsurunda diğer dil düzeylerine göre daha yüksek sayıda örnek barındırdığı görülmektedir.

Gelenekler unsuruna yönelik ders kitaplarında toplam 20 bulguya rastlanmıştır. Bunların 13'ü B1, 4'ü B2, 3'ü C1 düzeylerinde yer almıştır. B1 düzeyinde (Barın ve ark., 2015a) yer alan bulgular düğün gelenekler ve ritüeller hakkındadır. C1 düzeyinde (Barın ve ark., 2015c) düğün ve cenaze gelenekleri ile misafirperverlik örnekleri, B2 düzeyinde (Barın ve ark., 2015b) ise yine misafirperverlik teması yer almıştır.

İncelenen ders kitaplarında medya unsuruna sadece B1 düzeyinde (Barın ve ark., 2015a) yer verildiği görülmüştür. 5 bulgunun yer aldığı medya temasına yönelik sadece haber

programlarından örnekler yer almıştır. B2 (Barın ve ark., 2015b) ve C1 (Barın ve ark., 2015c) düzeyi ders kitaplarında yer alan yazınsal metinlerde medya unsuruna rastlanmamıştır.

Spora yönelik kültür anlatılarına ise sadece C1 düzeyi ders kitabında (Barın ve ark., 2015b) rastlanmıştır; B1 (Barın ve ark., 2015a) ve B2 (Barın ve ark., 2015b) düzeyi ders kitaplarında herhangi bir örneğe rastlanmamıştır. C1 düzeyi ders kitabında spor kültürü hakkında geleneksel oyunlar, spor dalları, sporcular ve spor müsabakaları üzerine toplam 14 örnek yer almıştır.

Hazırlanan kültürel öğeler tablosunun son üst teması ise günlük yaşam olarak belirlenmiştir. Günlük yaşam üzerine toplam 39 bulgu tespit edilmiştir. B2 düzeyi ders kitabında (Barın ve ark., 2015b) toplam 22 günlük yaşam örneğine rastlanmıştır. Bu örnekler kıyafet, yiyecek- içecek eğitim, kişiler arası ilişkiler, ünlü kişiler ve ekonomi kültürleri üzerinedir. İçlerinden yiyecek- içecek kodu 10 bulgu ile ilk sırada yer almıştır. B1 düzeyinde ise (Barın ve ark., 2015a) 10 bulgu tespit edilmiştir. Bulgular yiyecek – içecek, eğitim ve kişiler arası ilişkiler kodlarında toplanmıştır. C1 düzeyinde (Barın ve ark., 2015b) ise günlük yaşam temasından 7 bulguya rastlanmıştır. Bu bulgular yiyecek – içecek, eğitim, kişiler arası ilişkiler, ekonomi, mimarî ve bu kategorilerde yer almayan unsurların dahil edildiği “diğer” kodunda yer almıştır.

Çalışmanın sonunda 296 bulgu elde edilmiştir. İncelenen ders kitaplarında yer alan toplam bulgu sayılarına ve yüzdelere göre en çok yer verilen kültür öğeleri şu şekilde sıralanmaktadır: Sanat: 71 bulgu (%23,98), Dil: 52 bulgu (%17,56), İnanç: 45 bulgu (%15,2), Günlük Yaşam: 39 bulgu (%13,17), Tarih: 30 bulgu (%10,13), Coğrafya: 20 bulgu (%6,75), Gelenekler: 20 bulgu (%6,75), Spor: 14 bulgu (%4,72), Medya: 5 bulgu (%1,68).

Bu araştırmanın sonucunda, ders kitaplarının kültür etkileşimini artıracak şekilde güncellenmesi, dil seviyelerinde artarak devam edecek şekilde farklı kültür içeriklerine yer verilmesi, kültür etkileşiminin ders kitaplarının yanı sıra farklı materyallerle de desteklenmesi, günümüz haberleşme ve iletişim kanalları düşünüldüğünde ders kitaplarının özellikle medya kültürüne yönelik güncellemelerle yeniden ele alınması ve dil öğretimi – kültür etkileşimi ilişkisine dair farklı bakış açılarıyla kaleme alınacak alanyazın çalışmaları ile ilgili alanın zenginleştirilmesi önerilmektedir.

Kaynaklar

- Barın, E., Çobanoğlu, Ş., Ateş, Ş., Balcı, M. ve Özdemir, C. (Ed.). (2015a). *Yunus Emre Enstitüsü Yedi İklim Türkçe B1*. Ankara: Taze Kitap Yayıncılık.
- Barın, E., Çobanoğlu, Ş., Ateş, Ş., Balcı, M. ve Özdemir, C. (Ed.). (2015b). *Yunus Emre Enstitüsü Yedi İklim Türkçe B2*. Ankara: Taze Kitap Yayıncılık.

- Barın, E., Çobanoğlu, Ş., Ateş, Ş., Balcı, M. ve Özdemir, C. (Ed.). (2015c). *Yunus Emre Enstitüsü Yedi İklim Türkçe C1*. Ankara: Taze Kitap Yayıncılık.
- Başar, U. (2023). Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi politikası nasıl olmalıdır?, E. Boylu ve L. İltar (Ed.), *Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi* içinde (s. 29 – 61). Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Cüceloğlu, D. (2001). *İnsan insana*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Durmuş, M. (2013). *Yabancılar Türkçe öğretimi*. Ankara: Grafiker Yayınları.
- Ergin, M. (1972). *Türk dil bilgisi*. İstanbul: Edebiyat Fakültesi Basımevi.
- Fischer, S. R. (2017). *Dilin tarihi*. İstanbul: Türkiye İş Bankası Yayınları.
- Güzel, A. ve Barın, E. (2023). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi*. Ankara: Akçağ Yayıncılık.
- Kaplan, M. (2021). *Kültür ve dil*. İstanbul: Dergâh Yayınevi.
- Kracht, M. (2011). *Introduction to linguistics*. Los Angeles.
- Sak, R., Şahin Sak, İ. T., Öneren Şendil, Ç., & Nas, E. (2021). Bir araştırma yöntemi olarak doküman analizi. *Kocaeli Üniversitesi Eğitim Dergisi*, 4(1), 227-250. <http://doi.org/10.33400/kuje.843306>
- Şen, Ü. (2021). Yabancı dil olarak Türkçe öğretimine genel bir bakış. Ü. Şen (Ed.), *Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi* içinde (s. 2 – 23). Ankara: Pegem Akademi.
- Yıldırım, A., ve Şimşek, H. (2006). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- YÖK. (2023). Araştırma Uygulama Merkezleri Hakkında Genel Bilgiler. Erişim adresi: <https://istatistik.yok.gov.tr/> Erişim adresi: 20.06.2024.
- TRT Haber, (2025, 21 Aralık). Yunus Emre Enstitüsü'nden yapay zekâ hamlesi: Dünyaya Türkçe öğretilcek. Anadolu Ajansı. Erişim adresi: <https://www.trthaber.com/haber/gundem/yunus-emre-enstitusunden-yapay-zeka-hamlesi-dunyaya-turkce-ogretilcek-929267.html>